

רבי יהודה הוה שכיח קמיה דרבי שמעון, והוה עסקי בהאי קרא דכתיב, (מלכים א יח) וירפא את מזבח ה' ההרוס. מאי וירפא חזי, בימי אליהו, ישראל פלהו שבקו ליה לקדשא בריך הוא ושבקו ברית קיימא דלהון. פד אתא אליהו וחמא דקא שבקו בני ישראל האי ברית קיימא ואעברו מנייהו האי ברית.

ביון דחמא אליהו כף אתא לאתקנא מלה לדוכתיה. פיון דקריב מלה לדוכתיה אתסי כלא. דא הוא דכתיב וירפא את מזבח יי ההרוס. דא ברית קיימא (ד"א ל"ג דאחא לאתקנא מזבח יי ההרוס ברית קיימא) דהוה שביק מעלמא. וכתיב, (מלכים א יח) ויקח אליהו שתיים עשרה אבנים למספר שבטי בני יעקב. דא הוא תקונא דמזבח יי.

אשר היה דבר יי אליו לאמר ישראל יהיה שמך. מאי טעמא אדפר הכא ישראל, אלא ודאי ישראל יהיה שמך ודאי להתעלות למעלה ולהשיב את ברית המילה למקומה. והינו שפיתוב (שם יט) כי עזבו בריהו בני ישראל, ומשום כף את מזבחתיה הרסו.

בא ראה, פל זמן שישאל שמרו ברית הקדוש, אז עשו קיום למעלה ולמטה. וכשעזבו את הברית הזאת, אז לא נמצא קיום למעלה ולמטה, שפיתוב (ירמיה לב) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמת. ולכן וירפא את מזבח ה' ההרוס. וכי זו רפואה? כף זה ודאי, שהרי מקים את אותו מקום שהאמונה תלויה בו.

בא ראה, גם כף פנחס, בפשה שקנא למעשה זמרי, התקין את הברית הזו במקומה, ולכן פתוב

ביון דחמא אליהו כף אתא לאתקנא מלה לדוכתיה. פיון דקריב מלה לדוכתיה אתסי כלא. דא הוא דכתיב וירפא את מזבח יי ההרוס. דא ברית קיימא (ד"א ל"ג דאחא לאתקנא מזבח יי ההרוס ברית קיימא) דהוה שביק מעלמא. וכתיב, (מלכים א יח) ויקח אליהו שתיים עשרה אבנים למספר שבטי בני יעקב. דא הוא תקונא דמזבח יי.

אשר היה דבר יי אליו לאמר ישראל יהיה שמך. מאי טעמא אדפר הכא ישראל, אלא ודאי ישראל יהיה שמך ודאי להסתלקא לעילא ולאכתבא ברית קיימא לאתריה. והינו דכתיב פי עזבו בריהו בני ישראל. ובגין כף את מזבחתיה הרסו.

תא חזי, פל זמנא דישאל נטרו קיימא קדישא כדין עבדי קיימא לעילא ותתא. וכד שבקי להאי ברית כדין לא אשתכח קיום לעילא ותתא דכתיב, (ירמיה לג) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמת. ובגין כף וירפא את מזבח יי ההרוס. וכי רפואה איהו. הכי הוא ודאי דהא מקיים לההוא אתר דמהימנותא תליא ביה.

תא חזי, אוף הכי פנחס בפשהתא דקני לעובדא דזמרי אתקין להאי ברית באתריה. ובגין כף פתיב, (במדבר כה) הנני נותן

בא אתריה. ובגין כף פתיב, (במדבר כה) הנני נותן

(במדבר כח) הנני נתן לו את בריתי שלום. וכי יעלה על דעתך שמשום פנחס היה? איזו קטטה היתה לו לפנחס בברית הזו? אלא פאן נקשר הדבר במקומו. הנני נתן לו את בריתי. ומה אתן לו? שלום [להתחבר כל אחד במקומו] להתחבר הברית במקומה, ועל זה הנני נתן לו את בריתי שלום. ומהו? שלום, שהוא מקום להתחבר עמו. מה שנפרד ממנו בחטאם - בגללו התחבר בו. ועל זה, הואיל והוא התקין הדבר במקומו, מפאן והלאה - והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם פחת אשר קנא לאלהיו.

אמר רבי שמעון, אין לך דבר בעולם שהקדוש ברוך הוא מקנא לו כמו חטא הברית, כמו שנאמר (ויקרא כו) חרב נקמת נקם ברית. ובא וראה, לא השלם חטא דור המבול אלא משום שחטאו בהשחתת דרכם על הארץ, ואף על גב שהיו חומסים זה את זה, ככתוב ותמלא הארץ חמס (וחמס מהכל היה, ולכן), וכתוב פי מלאה הארץ חמס מפניהם. מפל מקום ותשחת הארץ לפני האלהים. והנני משחיתם - מדה כנגד מדה. הנני משחיתם בחטא ההשחתה.

ויש אומרים שלא התמלאה סאתם אלא בחטא החמס שהיו חומסים זה את זה, שהיו רעים לשמים ולבריות בא ראה פמה ממנים מלמעלה שמפקדים על קולות אלו שמוסרים הדין על חבריהם על מה שעשו להם, ועל זה כתוב פי מלאה הארץ חמס מפניהם. ולכן כתוב והנני משחיתם את הארץ.

ויאמר ה' לנח בא אתה וכל ביתך. אמר רבי שמעון, למה בכלם [אמר] אלהים וכאן יי? מה

לו את בריתי שלום. וכי סלקא דעתך דבגין פנחס הוה. ומה קטטא הוה ליה לפנחס בהאי ברית. אלא הכא אתקשר מלה בדוכתיה. הנני נתן לו את בריתי. ומה אתן לו שלום (להתחבר כל חד בדוכתיה) להתחבר ברית באתריה. ועל דא הנני נתן לו את בריתי שלום. ומה איהו שלום דאיהו אתריה להתחבר בהדיה. מה דאתפרש מניה בחוביהו. בגיניה אתחבר ביה. ועל דא הואיל והוא אתקין מלה בדוכתיה, מפאן ולהלאה והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם, פחת אשר קנא לאלהיו וגו'.

אמר רבי שמעון לית לך מלה בעלמא דקודשא בריך הוא קני לה כמו חובא

דברית פמה דאת אמר, (ויקרא כו) חרב נוקמת נקם ברית. ותא חזי, לא אשתלים חובא דדרא דטופנא, אלא בגין דחבו בחבילוי דארחייהו על ארעא. ואף על גב דהווי מקפחי דא לדא כדכתיב ותמלא הארץ חמס (וחמס מכלא הוה ובגין כך) וכתוב פי (דף טו ע"א) מלאה הארץ חמס מפניהם. מפל מקום ותשחת הארץ לפני האלהים. והנני משחיתם מדה כנגד מדה, הנני משחיתם בחובא דחבלותא.

ואית דאמרי דלא אשתלים קסטייהו אלא בחובא דחמס דהווי מקפחין דא לדא דהווי בישין לשמים ולבריות. תא חזי, פמה אנון ממנן מלעילא דאתפקדן על קלי דאנון דמסרי דינא על חבריהון על מה דעבדי לון. ועל דא כתיב פי מלאה הארץ חמס מפניהם. ובגין כך פתיב והנני משחיתם את הארץ:

ויאמר יי לנח בא אתה וכל ביתך. אמר רבי שמעון אמאי בכלהו (ד"א ל"ג אמר)

אלהים והכא יי. מאי שנא הכא דאתמר יי